

Conferința Preotului Căpitan Gheorghe Roșca despre solemnitatea jurământului ostășesc

Preotul Gheorghe Roșca³ s-a născut la 10 iulie 1879, în localitatea Hârtop, plasa Pescăuți, jud. Soroca, ca fiu al lui Nicolae și al Ilenei. S-a căsătorit, la 15 septembrie 1904, cu domnișoara Iulia⁴.

La 1 aprilie 1925 a fost primit în cadrele active ale armatei cu gradul de căpitan asimilat în baza Înaltului Decret nr. 1684 și repartizat ca preot la Regimentul 6 Vânători și confesor al garnizoanei Bălți în baza Ordinului de Zi nr. 923/1925.

În prima „Foaie calificativă” întocmită la 31 octombrie 1925, comandantul Regimentului 6 Vânători, colonelul Gheorghiu, nota: „s-a achitat destul de bine de acest serviciu, ținând predici, mărturisind ostașii și ocupându-se de educația lor religioasă”⁵, preotul Roșca putând „fi considerat ca un confesor religios aproape mulțumitor”⁶.

Noul comandant al regimentului, colonelul Adam, nota, la 31 octombrie 1928: „nu a lipsit niciodată de la serviciu. A făcut regulat sfințirea apei la începutul lunii; [...] sub aspectul educației, prelegerile sale au îndrumat trupa spre fapte bune”. Confesorul este „blând și binevoitor, e un slujitor cu credință a soldatului și din convingere și cu drag muncește în regiment”⁷.

Bunele aprecieri se regăsesc și pentru activitatea desfășurată în anul următor: „[...] a continuat a îndeplini serviciu cu aceeași conștiință și dragoste. Cercetează nevoilor oame-

Dr. TEODORA GIURGIU¹
Drd. SILVIU-DANIEL NICULAE²

nilor din punct de vedere sufleteș și cu bunăvoință îi povățuiește și îndreaptă spre bine. Prelegerile la trupă le ține regulat", ostașii mergând de bunăvoie la capela militară „unde de asemenea își îndeplinește slujba frumos și cu convingere”. În concluzie: „obligațiile sale păstorești le îndeplinește precis și cu mult drag”⁸.

Comandantul regimentului continuă: „totdeauna gata la orice serviciu ce-am cerut, fie să officieze la anumite date, fie să țină prelegeri, după nevoi. Un preot corect și cu bunăvoință în serviciu”⁹.

În conformitate cu Ordinul Ministerului de Război nr. 40399/1931, de la 15 august 1931 a fost transferat la Regimentul 6 Roșiori.

Comandantul acestei unități, colonelul Stamatopol, consemna că preotul Gheorghe Roșca „a confirmat și la acest regiment a se ocupa de educația religioasă a trupei, prin desele convorbiri și conferințe, prin predicile la biserica militară, așa încât este de folos”¹⁰.

Comandantul Diviziei 14 Infanterie și al Garnizoanei Bălți, generalul Gheorghiu, contrasemnează, apreciind că preotul Gheorghe Roșca s-a achitat de îndatoririle sale „în mod demn și de toată lauda. Este un preot militar, conștiincios și devotat serviciului”¹¹.

În „Foaia calificativă” pe anul 1934 este consemnat: „Preotul Roșca a continuat și anul acesta a-și îndeplini în toată conștiința atribuțiile sale spirituale preoțești contribuind prin sfaturile și conferințele sale a menține credința noastră ortodoxe întregă în sufletele tuturor soldaților”¹².

Inspectorul Clerului Militar, generalul de brigadă dr. Ioan Stroia, aprecia că „preotul căpitan Roșca Gheorghe, confesorul garnizoanei Bălți, cunoscut nouă din inspecția ce i-am făcut în trecut și din rapoartele trimestriale ale activității sale pastorale, este un preot conștient de chemarea sa. Își dă toată silința a fi folositor armatei. Ne identificăm deci cu caracterizările comandanților săi imediați și de acord cu ei propunem: merită a înainta la vechime”¹³. Activitatea confesională a fost afectată de o boală coronariană care i-a „slăbit puterile”. În ciuda acestui inconvenient „este însă foarte conștiincios și caută în limita puterilor sale să-și îndeplinească cât mai bine serviciul”¹⁴.

Boala gravă de care suferea a făcut ca aprecierile comandantului garnizoanei, din „Foaia calificativă” din 31 octombrie 1935, să aibă o

altă tonalitate: „Nu sunt de aceeași părere cu colonelul Stamatopol, preotul căpitan Roșca nu e bine să fie înaintat, căci serviciul care-l prestează nu corespunde nevoilor noastre. Aici, mai mult ca oriunde, fiind multe tendințe spre sectarism avem nevoie de preoți buni predicatori și cu suflet de apostol, care să reîncălzească simțămintele pentru religia strămoșească. Ori preotul căpitan Roșca este departe de a putea realiza așa ceva. Recunosc că are o mare bunăvoință, dar nu e dotat și nici atât de pregătit ca să corespundă cerințelor unui integru confesor militar. Boala încă i-a slăbit facultățile. Cel mult i se poate acorda caracterizare: bun pentru gradul său...”¹⁵.

Tot acum, inspectorul Clerului Militar, explica: „preotul căpitan Roșca Gheorghe face parte din preoții basarabeni primiți în armată fără să fi avut parte de o pregătire teologică [...]. Prin zelul lor pastoral însă s-au dedicat aproape toți, cu tot devotamentul, îndatoririlor lor de duhovnici ai armatei. Între aceștia am putut enumera și pe preotul căpitan Roșca ca bun și conștiincios preot de garnizoană”¹⁶.

În continuare arata că „împrejurările sociale de azi cer de la preotul militar pe lângă devotament duhovnic, și o cultură largă generală și teologică, e mai presus de orice îndoială. Neavându-le acestea preotul căpitan Roșca, recunosc că nu va putea face față tuturor nevoilor pastorale ale unei garnizoane spre deplina mulțumire a factorilor competenți”¹⁷.

La 31 octombrie 1935 concluziona că preotul căpitan Gheorghe Roșca „nu mai corespunde menirii sale. Trebuie ca superiorii săi să găsească o modalitate onorabilă ca să-l desărcineze”¹⁸.

În „Foaia calificativă” datată 31 octombrie 1937, comandantul Regimentului 6 Roșiori nota: „bolnăvicios [...] pentru ce se cere unui preot militar de azi. Nu mai are vlagă necesară de a face serviciul, incapabil de a suporta o campanie”¹⁹.

Preotul căpitan Gheorghe Roșca a fost trecut în rezervă prin Înaltul Decret nr. 3573 din 29 octombrie 1937, ne mai făcând obiectul avansării la gradul următor.

În continuare supunem atenției Conferința preotului căpitan Gheorghe Roșca ținută ostașilor din garnizoana Bălți, în aprilie 1936:

Jurământul ostășesc

Dragi ostași!

Cea mai însemnată zi din viața voastră de ostaș este ziua când ați depus jurământul de credință către țară, legi și dinastie.

Cu depunerea jurământului v-ați legat înaintea lui Dumnezeu și în fața noastră, ca fiind buni creștini, vă veți supune legilor țării și veți fi credincioși M.S. Regelui.

O nouă viața începeți de când, prin jurământ, ați intrat sub Drapelul strălucitor, cu nețărmurită făgăduință de a vă îndeplini datoria și a vă jertfi pentru Tron, Neam și Rege.

De acum nu mai sunteți tinerii fără grijă de ieri, fără răspundere, de acum nu mai sunteți recruți, ci sunteți ostași mândrii apărători ai patriei și ai Regelui contra vrăjmașului din țară și de dincolo de hotare.

Era nevoie ca oamenii dreptății, ca cei cărora li se încredințează așa de sfânt și mare lucru în viața unui popor, să fie supuși unui legământ pe numele lui Dumnezeu, ocrotitorul și cârmaciul al nostru al tuturor.

Știut să fie, că fiecare din noi înseamnă mai mult sau mai puțin în viață după cum ne îndeplinim jurămintele noastre.

În cazul de față voi ați jurat credință M.S. Regelui, pentru că în persoana M.S. se întruchipează tot binele, toată liniștea și toată fericirea neamului românesc.

Ați jurat, apoi, supunere legilor țării și îndatoririlor militare pentru că Majestatea sa conduce țara și neamul la fericire prin aceleași legi și îndatoriri. Majestatea sa este simbolul liniștei, belșugului și al prosperării neamului românesc. Pentru aceea și noi preoții bisericii ne rugăm la fiecare slujbă dumnezeiască în chipul următor:

«Încă aducem Ție această slujbă cuvântătoare. Pentru binecredinciosul și de Dumnezeu iubitorul Regele nostru, pentru toată curtea și ostașii lui - dă lor pașnică domnie, ca și noi, întru liniștea lor, viață lină și fără gâlceavă să viețuim într-o bună credință și curăție».

Temelia României întregite se reazemă pe stâlpi de granit - Biserica, Școala și Armata.

În scurta viață de cazarmă, care este și trebuie să fie marea școală națională, voi veți căpăta o bine meritată răsplată numai atunci când veți îndeplini îndatoririle de ostași, cuprinse în jurământul depus de voi.

Ca cetățeni și gospodari români veți fi frunțași sau codași, după hărnicia voastră și după supunere față de legile țării cuprinse tot în acest jurământ.

Și mai presus de toate, veți fi buni ostași dacă veți fi și buni creștini cu credință, nădejde și dragoste în Dumnezeu, în mai marii voștri și unul față de altul.

La vremuri grele, când țara va fi atacată de dușmani cum a fost nu demult... atunci voi toți ca unul trebuie să o apărați, atunci vor fi eroi încoronați de Dumnezeu și slăviți de întreaga suflare românească numai acei buni creștini, care își vor îndeplini jurământul până la jertfirea vieții lor.

Țara își face datoria de recunoștință față de acei bravi ostași care se jertfesc pe altarul patriei tot atât de lesne, precum și acum cu atâta încredere și devotament ați depus jurământul de făgăduință și de încredere în puterile voastre sufletești oțelite prin muncă și consfințite de focul credinței strămoșești.

Cinste celor care și-au îndeplinit și vor îndeplini jurământul cu sfințenie. Pe când dezertorii care își încalcă jurământul și fug de la datorie, nu merită decât osânda lui Dumnezeu și disprețul și blestemul neamului. Acestea urmează lui Iuda, trădătorul lui Iisus Hristos, Mântuitorul nostru. Este o mândrie pentru noi că țara se bizuie pe voi și-și încredințează soarta în purtătorii armelor fără nicio temere, căci voi sunteți fii acestei țări și veți apăra cu prețul vieții voastre patria voastră care poartă pe meleagurile sale legați de glia strămoșească, pe părinții și frații voștri.

Sabia o veți ridica numai asupra celor care vor să strămute hotarele țării noastre pe veci pecetluite prin luptele de la Smârdan, Oituz și Mărășești. Gloanțele să se îndrepte spre inamicii care vor încerca să răpească avutul sau parte din moșia străbună.

În războiul pentru dezrobirea și întregirea neamului ostașii noștri au ținut cu sfințenie jurământul căci n-au dat înapoi din fața inamicului, ci au luptat cu vitejie până la cea din urmă picătură de sânge. Ei au murit pe câmpul de luptă pentru patrie și credință.

Cinste lor! Ei au murit ca niște adevărați viteji!

România de astăzi - scumpa noastră patrie s-a înfăptuit prin sângele lor și s-a înălțat pe osemintele lor sfinte.

Pilda, devotamentul și jertfa celor 800.000 de eroi ai neamului, pentru voi este călăuză și ne îndeamnă pe noi toți să ne iubim Țara și Regele, să luptăm pentru dreptate și adevăr când vremea va porunci.

Cred, însă, că jertfa lor nu se va pierde din amintirea celor ce simt românește, căci jertfa lor atât de mare s-a făcut odată pentru totdeauna, pentru întărirea și trăinicia neamului românesc.

Vedeți fraților eroismul ostașului român. Cine i-a dat putere să îndure durerile și grozăviile războiului și al morții pe câmpul de luptă? Credința adâncă și vie în Dumnezeu, frica de Dumnezeu și cutremurarea față de cele sfinte l-au făcut să țină cu sfințenie jurământul și mai mult să se aducă pe sine jertfă pe câmpul de luptă pentru binele și fericirea neamului. Așa a fost în trecut ostașul nostru, așa este și astăzi și așa trebuie să fie cât va trăi poporul român pe fața pământului.

Unde nu este credință în Dumnezeu, frică de Dumnezeu și răspundere față de cel de Sus, zadarnice sunt orice legăminte. Jurământul capătă o putere nețărmurită prin chemarea numelui lui Dumnezeu, care e pretutindeni de față.

Să ne aducem aminte de bravii noștri voievozi care apărau țările române neîncetat cerând ajutorul lui Dumnezeu asupra dușmanilor nemiloși.

În vremuri grele vijelioase, când hoardele barbare și popoarele păgâne năvăleau fără milă, cotropind și nimicind tot ce întâlneau în cale, voievozii adunau oaste, în pâlcuri, prin sunetele clopotelor și, aici, din pridvorul bisericii porneau la luptă pentru apărarea legii, limbii și a moșiei.

După ce jurau credință lui vodă, ostașii, ca vulturii năprasnici, se aruncau în luptă contra dușmanilor, chemând numele lui Dumnezeu, care îi întărea în împrejurările cele mai grele.

Astfel de curaj a devenit fire în sufletul ostașului român desprins și încercat în prea multe războaie și numai cel de Sus l-a călăuzit și l-a scos întotdeauna biruitor în cele mai cumplite încercări.

Prinosuri și recunoștință nu întârziiau a se aduce drept răsplătă lui Dumnezeu și aici, și acolo, se înălțau biserici și mănăstiri ale voievozilor. Lăcașurile sfinte zidite de domnitorii țărilor românești arată ce fel de creștini au trăit pe vremuri, trăind cu nădejdea în Dumnezeu și nădejdea pe dânșii niciodată nu i-a rușinat.

Vedeți fraților, căci strămoșii noștri toate lucrurile mari le făceau în numele lui Dumnezeu stăpânitorul și ocrotitorul atât al nostru, cât și al lumii întregi și noi, strănepoții lor, cu credință adâncă și neclintită în Dumnezeu chemăm numele Lui și cerem ajutorul Lui la toate lucrurile cele bune.

Dumnezeu e cheazășia noastră în lucrurile cinstite și bune, de aceea și numele Lui la jurământul pe care l-ați depus este luat ca a unui atotputernic judecător care știe ascunzișurile inimilor noastre. Și atunci noi, având pe Dumnezeu ca judecător drept, în fața căruia nu ne putem ascunde, vom jura pe conștiință și nici că vom cuteza vreodată

să fim fățarnici, falși sau trădători în gândurile și simțirile noastre.

Dacă de îndatoririle militare te poți sustrage fără să fie cătuși de puțin pedepsit în fața cugetului, judecătorul cel dinăuntru, unde veghează neîntrerupt ochiul lui Dumnezeu, nu ne vom putea ascunde și vom fi chinuiți de gândul că nu ne-am făcut datoria așa cum trebuie, judecata aceasta este mai strașnică decât cea dintâi.

Pentru aceasta cu câtă evlavie și cutremur orice recrut, stând în fața Sfintei Cruci și a Drapelului, icoana sfântă a regimentului, trebuie să jure credință și devotament Regelui și Țării.

Neatârănarea țării și pacea dinăuntru are nodul de legătură în jurământul depus de soldat care poartă pe umerii săi răspunderea rânduiei bune și a disciplinei.

Jurământul de credință M.S. Regelui îl face pe ostaș să fie supus și ascultător mai marilor săi, iar tăria jurământului își are baza în chemarea lui Dumnezeu de față, ca martor preainalt și atotțiitorul văzutei și nevăzutei.

Conducătorul vremelnic al celor văzute este însă M.S. Regele, unsul lui Dumnezeu, deținătorul sceptrului și mai marele căpitan al armatei. Cea dintâi făgăduință se face M.S. Regelui. O făgăduință de credință. A fi credincios înseamnă mult.

Înseamnă a iubi pe Regele țării, a fi devotat în toate momentele și a face zid de granit în jurul său atât în timp de pace, cât, și mai ales, în timp de război.

Puterea regească de a stăpâni și a conduce este de la Dumnezeu, însă căpetenia tuturor împăraților este însuși El, care împărtășește peste toate și care împarte din nemăsurată sa comoară a puterii și a împărăției, autoritatea necesară stăpânilor lumefști. De aceea și ne îndeamnă cu aceste cuvinte Sfânta Scriptură: «Supuneți-vă stăpânilor mai înalte, că nu este stăpânire, fără numai de la Dumnezeu!».

Aceste cuvinte sunt cel mai mare îndemn pentru cei ce vin sub Drapel de a jura credință neștrămutată aceluia care e mai întâi mai mare căpitan al armatei și Rege al Țării.

Numai gândul că vom putea cândva să călcăm această îndatorire ar fi un păcat neiertat.

Inima Regelui nostru se află în mâinile lui Dumnezeu.

Puterea și sceptrul sunt date lui de la Dumnezeu, de aceea și ne îndeamnă Sfânta Scriptură zicând: «Temeți-vă de Dumnezeu, cinstiți pe Rege!», «Dați ceea ce este al Cezarului, Cezarului și ceea ce este a lui Dumnezeu, lui Dumnezeu!».

După Dumnezeu pe care trebuie să-l iubim din tot sufletul nostru pentru nenumărate daruri ce le varsă în fiecare clipă peste noi, urmează să iubim pe Regele nostru și dragostea aceasta să meargă până într-acolo, încât să ne jertfim chiar viața noastră pentru Tron și patrie.

Iată îndatorirea ce o avem față de Rege. Deși Regele este păzit de Dumnezeu ca unul ce este unsul său, totuși Dinastia și Tronul trebuie să fie întărite cu pavăza inimilor a miilor de români.

Armata credincioasă veghează și e în slujbă de apărare a coroanei.

Avem comori nestemate de credință, de limbă și obiceiuri.

Toate au nevoie de brațul vajnic al armatei.

Și o armată bine organizată, cu disciplină de fier, conștiincioasă la datorie, pătrunsă de dragoste față de patrie și de devotament nețărmurit față de Rege, va ține piept la orice încercare de cotorpire.

Dar, la temelie țării noastre stau legile ei care au rostul de bună conducere a cetățenilor spre mai bine.

Ori pilda cea mai vie trebuie să o dea mai întâi ostașul, el care are datoria să vegheze dacă legea este respectată.

Și respectarea legilor trebuie să fie totdeauna mai ales în vremurile tulburi de astăzi, când dușmanii neamului nostru care ne vor pieirea, propovăduiesc nerespectarea și nesupunerea față de aceste legi.

Știut este că un popor nu poate trăi fără respectul legilor și fără supunere față de ele și nici Dumnezeu nu suferă un astfel de popor.

Ascultați ce zice Sfânta Scriptură prin glasul apostolului Pavel: «Pentru aceea, cine se împotrivesc stăpânirii, se împotrivesc lui Dumnezeu, iar împotrivorii vor lua osânda asupra lor».

Iată că [sic!] cartea sfântă ne arată ce trebuie să facem, cum trebuie să respectăm legile și să ne supunem lor.

Aceasta carte sfântă osândește prin cuvinte pe acei dușmani ai noștri, care încearcă cu vorbe dulci și nemincinoase să ne abată de la respectul legilor.

Vai celor dintre noi, care nu cu fapta, ci numai cu gândul țintesc la slăbirea țării, pentru care strămoșii noștri care își iubeau țara, limba și biserica străbună și care au murit vitejește cu paloșul în mână pentru lege, pentru gloria neamului, pentru mărirea și slobozenia lui dacă s-ar fi sculat din morminte ar ridica viața celor dintre noi care vor pierirea țării, deși suntem sânge din sângele lor și os din oasele lor. Osânda lui Dumnezeu și blestemul neamului asupra acestora!

Slăbirea țării se face mai degrabă prin nerespectarea legilor și neascultarea stăpânilor. Care român ar putea da ascultare dușmanilor, care vor să nimicească țara și neamul prin batjocorirea legilor țării? Astfel de români răătăciți s-ar scoate însuși din trupul țării, ar trebui să se nimicească sub povara blestemelor, care s-ar ridica din milioanele de morminte asupra lor.

Acolo unde nu este respectarea legilor, lucrurile se strică, viața se destramă.

Acolo unde nu s-au respectat legile poporului au ajuns la sapă de lemn, își trăiesc viața în mizerie și mor de foame; acolo unde nu s-au respectat legile, ordinea și stăpânirile într-un popor, bolile molipsitoare și primejdioase s-au răspândit ca fulgerul și-au secerat milioane de vieți, aproape au nimicit poporul.

Iată la ce fericire vor să ne aducă dușmanii cu propaganda dezordinii și a bunului plac.

În schimb, acolo unde este supunere față de legi și stăpânire, toate merg spre bine. Economia, negustoria, știința, plugăria și viața cinstită înfloresc și merg înainte din treaptă în treaptă.

De câte ori nu citim sau nu auzim de țări mari și frumoase! Mai întâi ne gândim că pe acolo trebuie să fie alți oameni, alte rânduiele de le merg așa de bine. De ce? Pentru oamenii de acolo sunt iubitori de legi, fiecare dintre acești oameni se supun legilor și stăpânilor fiindcă ei s-au încredințat (convins) că numai așa pot să trăiască bine și pot da înainte.

*Ori cel ce nu respectă legile țării și nu se supune stăpânilor, dis-
truge binele și fericirea țării, al neamului nostru și binele și fericirea
aproapelui nostru.*

*Dragi ostași! În așa măsură să vă convingeți și voi de împlinirea legilor
și supunerea celor mai mari.*

Aceasta vă va da tărie brațului și sufletului vostru.

*Se știe că ostașii supuși și ascultători, mai întotdeauna ies victorioși
din luptele cele mai grele.*

*Ostașii supuși cuceresc cetăți și țări. Numai supunerea voastră să fie
în smerenia lui Hristos și astfel de supunere va îmboldi să vă jertfiți
pe câmpul de luptă și să vă dați chiar și viața pentru patrie și Tron.*

*Mai înainte de a încheia grăirea mea vă aduc aminte că pentru împlin-
irea jurământului vostru ați cerut ajutorul lui Dumnezeu cerând: «Așa
să-mi ajute Dumnezeu!».*

*Și eu preotul vostru și martor înaintea lui Dumnezeu și în fața țării
pentru jurământul vostru vă zic: «Să vă ajute bunul Dumnezeu!» ca să
vă împliniți jurământul cu bună inimă, cu mai multă însuflețire, cu mai
multă vrednicie, căci numai astfel țara va înflori, iar roadele vor fi ale
voastre a tuturor.*

Slavă ție Dumnezeu nostru!

*Confesorul Garnizoanei Bălți
Preot cpt. Roșca Gheorghe²⁰.*

NOTE

1 Arhivele Militare Naționale Române.

2 Universitatea Națională de Apărare „Carol I”.

3 Vezi și Teodora Giurgiu, *Biserica, școala și armata în concepția preotului căpitan
Gheorghe Roșca*, în revista „Misiunea”, anul III, nr. 1(3)/2016, pp. 51-54.

4 Arhivele Militare Române (în continuare A.M.R.), Fond Memoriei Bătrâni,
litera R, căpitani, nr. crt. 351, f. 1.

5 Ibidem, f. 8.

6 Ibidem, f. 9.

7 Ibidem, f. 11.

8 Ibidem, f. 12.

9 Ibidem, f. 13.

10 Ibidem, f. 16.

11 Ibidem, f. 17.

12 Ibidem, f. 19.

13 Ibidem.

14 Ibidem, f. 20.

15 Ibidem.

16 Ibidem.

17 Ibidem.

18 Ibidem, f. 21.

19 Ibidem, f. 25.

20 Idem, Fond microfilme, rola F.II. 4.1563, cd. 96-100.

THE LECTURE OF CAPTAIN PRIEST GHEORGHE ROȘCA ABOUT THE SOLEMNITY OF THE SOLDIERS OATH

Captain priest Gheorghe Roșca was part of the priests from Basarabia that were called in the Romanian Army. Although he had beautiful appreciations for his devotion, he had to end his military career because he was diagnosed with a severe heart disease. He was the confessor of Bălți garrison. The article presents his lecture about the oath that every soldier had to take in order to fulfill the military obligations.

Keywords: confessor, captain, Bălți garrison, oath, war.
